

Mirza Efendi'nin öküzleri!

Bahar ayıydı. Baba Mirza Efendi, çiftçilik yaptığı tarlasından öküzleri ile birlikte çıkagelmişti. Ama öküzlerin ağzı bağlıydı. Hem de bin bir çeşit otların her tarafı yeşile boğduğu bir mevsimde! Şaşkınlığını bir türlü üzerinden atamayan Nur Muhammed Efendi: "Allah Allah" diye fırladı yerinden... "Bu mevsimde öküzlerin ağzı mı bağlanır?" diye söylendi kendi kendine...

Hayvan, mal, angıt, sığır, inek, öküz... Bu kelimeler kendine isim olan varlıklara kullanıldığında bir problem yok. Bu gibi kelimeler aynı zamanda anlayış bakımından sıkıntılı olan insanlar için kullanılan sözcüklerden birkaçı. İnsan için bu ifadelerin kullanılması pek hoş değil. Ama hak edince kullanmadan da olmuyor.

Her nerede görsem Mirza Efendi'nin öküzlerini hatırlamaktan kendimi alamıyorum. Kendi- mi bu takıntıdan kurtaramıyorum. Gördükçe Mirza Efendi'nin öküzlerini çağırıyor. Bu da beni her zaman merak ettiğim olayların perde arkasını düşünmeye, araştırmaya zorluyor.

Mirza Efendi asrımızın en büyük âlimlerinden Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin babasıdır. Çocuk yetiştirmenin püf noktalarından en önemlisini ortaya koyan davranışı ilginçtir. Çocuk eğitiminin nereden başladığına vurgu yapan bu uygulaması enteresandır:

Said Nursî on yaşlarındayken kabiliyet ve mertliğine hayran olan hocası Seyyid Nur Muhammed, Küçük Said'le birlikte birkaç arkadaşını da yanına alarak, anne-babasını ziyaret etmek ve onları yakından tanımak maksadıyla altı-yedi saatlik bir uzaklıktan Nurs Köyü'ne gelirler.

Seyyid Nur Muhammed Efendi şaşkınlık içindedir. İlk kez böyle bir şey görmüştür. Nur Muhammed Efendi ve arkadaşları, ne diyeceklerini bilemezler, küçük Said'in Nurs Köyü'ndeki evin- de... Tam bir şok içindedirler.

Anne Nuriye Hanım'ın ikram ettiği ayranları yudumlayan küçük Said'in hocaları, baba Mirza Efendi'yi karşılarında bu şekilde görünce, yapılan işin ne manaya geldiğini anlayamamışlardı.

Bahar ayıydı. Baba Mirza Efendi, çiftçilik yaptığı tarlasından öküzleri ile birlikte çıkagelmişti. Ama öküzlerin ağzı bağlıydı. Hem de bin bir çeşit otların her tarafı yeşile boğduğu bir mevsimde! Şaşkınlığını bir türlü üzerinden atamayan Nur Muhammed Efendi: "Allah Allah" diye fırladı yerinden... "Bu mevsimde öküzlerin ağzı mı bağlanır?" diye söylendi kendi kendine...

Evinde önemli misafirlerin olduğunu gören Mirza Efendi'yi tatlı bir sevinç sarmıştı. Hele bu misafirlerin küçük Said'in hocaları olduğunu öğrenince, bir başka heyecan kaplamıştı içini...

Büyük bir saygı ve hürmetle “Hoş geldiniz” diyerek, el-pençe vaziyette karşılarına dikildi.

Fakat Nur Muhammed Efen- di'nin gözleri hâlâ öküzlerin ağızındaki bağdaydı.

İlk fırsatta bunun sebebini sordu:

“Doğrusu anlayamadım” dedi. Öküzlerin, ineklerin en fazla ota ihtiyaç duyduğu bu bahar mevsiminde, ağızlarını niçin bağlarsınız? Böyle bir şeyi ilk defa görüyorum. Arkadaşlarla merak için- de kaldık.

Mirza Efendi'nin güneş yanığı yüzleri al al olmuştu bir anda... Mahcubiyet içinde başını eğdi:

“Hocam” dedi. “Ben çiftçiyim. Tarlam epeyce uzaktadır.

Gelip giderken de komşuların tarlalarından geçmek zorunda kalıyorum.

Hayvan işte, lâf-söz dinlemiyor, komşuların ekinlerinden yiyor. Bunun için, öküzlerin ağızlarını bağlıyorum ki, başkalarının tarlasından yemesinler...”

Öküz bu “hayvan işte”, lâf söz dinler mi? Dinlemez. Helâl haram bilir mi? Bilmez. Öküzü haramdan uzaklaştırmanın yolu ağızını bağlamak günümüz tabiriyle ağızını maske- lemektir.

İnsan ise hayvandan katbekat üstündür. Başta dile getirdiğimiz kelimelerin insan için kullanılması uygun değildir.

İnsan söz dinler. Söylenileni anlar. İnsan söz dinler. Söylenileni uygular. İnsan abdullahtır. İnsan yaratıcısının kuludur. Onun emir ve yasaklarına itaat eder.

Söylemesi çok zor. Yukarıda hayvanlar için sarfettiğimiz bu kelimeleri insanlar için söylemek çok zor. Bu takıttan kendimi kurtaramıyorum.

Şunu düşünmeden, söylemeden ve sormadan da edemiyorum:

Tarihî süreçte haktan, adaletten uzaklaşan toplumlara İlâhî ikazlar geldiği gibi, Yaratıcının tabiriyle “nâs” denilen insanlara, günümüz dünyasında da uyarmak, ikaz etmek, insanlığını hatırlatmak için mi acaba böyle Kovid-19 sebebiyle ağızları maskeyle bağlandı?

Sadettin Önal